

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

**Міністерство соціальної політики
України**

**Національна соціальна сервісна
служба України**

**Рівненська обласна військова
адміністрація**

Рівненська обласна рада
(до відома)

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина. На підставі статей 1, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» під час виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого виявлено порушення прав людини у діяльності комунального закладу «Тучинський геріатричний пансіонат» Рівненської обласної ради (далі – пансіонат).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів

УВ
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№6393.2/23/53 від 12.07.2023
КЕП: Лубінець Д. В. 12.07.2023 17:22
5FB77F7B650371D0400000E88D010044560300

поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поведження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання, а також погіршення умов перебування підопічних в інтернатних закладах.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час відвідування пансіонату групою НПМ 23.05.2023 виявлено порушення прав людини та суттєві недоліки, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених порушень та недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності. Детальний опис виявлених порушень наведено у звіті (копія додається).

Системний та комплексний характер виявлених порушень прав людини у діяльності зазначеного пансіонату може свідчити про нездійснення Міністерством соціальної політики України, Національною соціальною сервісною службою України як центральними органами виконавчої влади належного контролю за дотриманням державних стандартів та вимог законодавства під час надання соціальних послуг.

У ході відвідування, серед іншого, встановлено, що підвальне приміщення пансіонату, яке визначено як укриття, потребує ремонту та не може експлуатуватися як захисна споруда, оскільки не відповідає вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту» (далі – Наказ).

У порушення вимог пункту 6 розділу 2 Наказу входи до фонду захисних споруд не забезпечують вільного доступу усередину приміщень, можливості користуватися ними особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення. На входах відсутні пандуси для забезпечення вільного користування сховища особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення.

Житлові приміщення пансіонату, що розташовані на другому поверсі будівлі, не пристосовані для забезпечення потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення відповідно до ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд».

Відтак осіб з інвалідністю та підопічних з числа маломобільних груп населення поставлено в умови, які позбавляють їх можливості залишати житлові приміщення другого поверху під час екстреного оповіщення «повітряна тривога» та вільно пересуватися у пансіонаті, унеможливають швидку евакуацію у разі виникнення надзвичайних обставин. Зазначене може розцінюватися не лише як катування, жорстоке або таке, що принижує гідність, поведження або покарання у розумінні статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, але й поведження, що становить реальну загрозу для життя і здоров'я підопічних.

Статтею 49 Конституції України визначено, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Статтею 6 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначено, що кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає медичний догляд, який є необхідним для підтримання здоров'я людини.

Відповідно до пункту 1 розділу VIII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності (далі – Державний стандарт), затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 спостереження за станом здоров'я та організація надання медичної допомоги (у тому числі згідно призначень лікарів) є одними із основних заходів, що становлять зміст соціальної послуги стаціонарного догляду.

Так, пансіонат надає медичну допомогу відповідно до ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики. Водночас флюорографічні обстеження при проведенні щорічних медичних оглядів підопічних не здійснюються. Крім того, підопічні не забезпечені протезами, слуховими апаратами, зубопротезуванням, що суперечить пункту 1 розділу VIII Державного стандарту.

У маніпуляційному кабінеті не забезпечено дотримання вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 25.05.2000 № 120 «Про вдосконалення організації медичної допомоги хворим на ВІЛ-інфекцію/СНІД» та спільному наказу Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 23.11.2007 № 740/1030/4154/321/614а «Про заходи щодо організації профілактики передачі ВІЛ від матері до дитини, медичної допомоги і соціального супроводу ВІЛ-інфікованих дітей та їх сімей» щодо універсальних методів профілактики професійних заражень інфекціями, що передаються через кров, у тому числі ВІЛ.

У порушення вимог ДБН В.2.2-10-2001 «Будинки і споруди. Заклади охорони здоров'я» маніпуляційний кабінет медичної частини не забезпечено гігрометром.

Окрім того, встановлено порушення вимог Державного стандарту у частині відповідності формі індивідуального плану. Заходи, що складають зміст соціальної послуги, зазначені у планах, розроблені формально, відсутня деталізація порядку їх надання, врахування індивідуальних потреб підопічних. Значна частина таких планів не підписана отримувачами соціальних послуг.

У порушення пункту 35 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772, у кімнатах підопічних, у тому числі підопічних, які відносяться до маломобільних груп населення, відсутні кнопки виклику медичного персоналу, що може призвести до несвоєчасного надання медичної допомоги.

При вході до адміністративного приміщення пансіонату наявний пандус, однак кут його нахилу надто різкий та не повною мірою дає можливість особам, які користуються кріслами колісними, самостійно виїхати на майданчик, де розміщені вхідні двері, що не відповідає пунктам 5.3.1 та 6.3.2.2 ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення». Уклон пандуса в будівлі повинен бути не більше 8%, а максимальна висота одного підйому пандуса не повинна перевищувати 0,8 м.

Відповідно до статті 38 Закону України «Про основи соціальної захищеності людей з інвалідністю в Україні» особам з інвалідністю надаються безоплатно або на пільгових умовах на підставі індивідуальної програми реабілітації послуги із соціально-побутового і медичного обслуговування, технічні та інші засоби реабілітації.

Групою НПМ встановлено, що програми індивідуальної реабілітації мешканців виконуються не у повному обсязі.

Окрім того, на усіх наявних стендах відсутня інформація про можливість звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до пункту 5 частини другої статті 11 Закону України «Про соціальні послуги», підпункту 3 пункту 5 Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423, Міністерство соціальної політики України здійснює державний контроль за додержанням вимог Закону України «Про соціальні послуги», вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, а також контролює діяльність відповідних структурних підрозділів місцевих держадміністрацій;

відповідно до підпункту 5 пункту 4 Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783, пунктів 1, 2 Порядку здійснення державного контролю/моніторингу за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, соціальних послуг та за дотриманням прав дітей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.10.2021 № 1035, Національна соціальна сервісна служба України здійснює контроль за дотриманням державних стандартів надання соціальних послуг, проводить моніторинг та оцінювання якості надання соціальних послуг, а також моніторинг дотримання надавачами соціальних послуг вимог законодавства під час надання соціальних послуг;

відповідно до пункту 10 частини першої статті 13, пункту 9 частини першої статті 16, статті 23 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», а також частини третьої статті 13 Закону України «Про соціальні послуги» до відання обласних державних адміністрацій належить вирішення питань охорони прав, свобод і законних інтересів громадян на відповідній території, реалізація

державної політики та здійснення заходів для забезпечення соціального захисту осіб, а також здійснення контролю за додержанням вимог законодавства;

відповідно до статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» військові адміністрації на відповідній території здійснюють повноваження, зокрема із: управління закладами освіти, установами освіти, закладами охорони здоров'я, культури, фізичної культури і спорту, надавачами соціальних послуг, які належать територіальним громадам або передані їм, молодіжними, підлітковими закладами за місцем проживання; організації їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення; організації надання ними послуг, у тому числі соціальних;

відповідно до частини четвертої статті 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» забезпечення надання соціальних послуг належить до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Міністерству соціальної політики України, Національній соціальній сервісній службі України розглянути подання та вжити заходів у межах компетенції, спрямованих на припинення та усунення виявлених порушень, зокрема організувати та провести перевірку дотримання вимог законодавства під час надання соціальних послуг комунальним закладом «Тучинський геріатричний пансіонат» Рівненської обласної ради, а також у межах здійснення контролю за діяльністю відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації, надати оцінку діям чи бездіяльності відповідних посадових осіб Рівненської обласної військової адміністрації.

2. Рівненській обласній військовій адміністрації розглянути подання, вжити:

невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, у тому числі на медичну допомогу та належні умови проживання, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності комунального закладу «Тучинський геріатричний пансіонат» Рівненської обласної ради;

організаційних заходів щодо обладнання укриття відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, можливості додаткового фінансування для зубопротезування підопічних, закупівлі слухових апаратів, забезпечення контролю в пансіонаті за складанням та виконанням індивідуальних планів надання соціальних послуг.

3. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до відповідальності.

4. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення, невиконання законних вимог Уповноваженого тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: звіт про результати відвідування комунального закладу «Тучинський геріатричний пансіонат» Рівненської обласної ради на 9 арк. у 1 прим.

**Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Українець Тетяна 0974529923

